

Geurgebiedsvisie Bornerbroek

Gebiedsgericht geurbeleid in het kader van de Wet geurhinder en veehouderij

projectnr. 202857
Revisie 01
22 juni 2010

Opdrachtgever

Gemeente Almelo
de heer B. Tapper
Postbus 5100
7611 GC Almelo

datum vrijgave

beschrijving revisie 01

goedkeuring

vrijgave

Definitief

H.G.

M.Bu.

	Inhoud	Blz.
1	Aanleiding en doel	2
1.1	Inleiding	2
1.2	Aanleiding	2
1.3	Doel	3
1.4	Leeswijzer	3
2	Relevante kaders voor de geurgebiedsvisie	4
2.1	Ruimtelijke karakter van de gemeente Almelo en Bornerbroek	4
2.1.1	<i>Algemeen</i>	4
2.2	Wettelijk kader: Wet geurhinder en veehouderij	5
2.2.1	<i>Geurgevoelige objecten</i>	5
2.2.2	<i>De Wgv en het begrip geurbelasting</i>	6
2.2.3	<i>Bandbreedte en randvoorwaarden geurverordening</i>	7
2.2.4	<i>Geurbelasting en leefklimaat</i>	8
2.3	Wettelijk kader: Besluit landbouw milieubeheer	9
2.4	Wettelijk kader: Wet ruimtelijke ordening	9
2.5	Wettelijk kader: Reconstructieplan Salland Twente	10
2.6	Ruimtelijke plannen gemeente Almelo voor Bornerbroek	10
2.6.1	<i>Beleidsdocumenten</i>	10
2.6.2	<i>Wijzigingsbevoegdheid naar wonen</i>	10
2.7	Samenhang relevante kaders	11
3	Van quickscan naar geurgebiedsvisie	12
3.1	Inleiding	12
3.2	Samenvatting quickscan	12
3.2.1	<i>Uitgangspunten quickscan</i>	12
3.2.2	<i>Resultaten quickscan</i>	12
3.3	Mogelijkheden gemeentelijk geurbeleid	13
3.3.1	<i>Inleiding</i>	13
3.3.2	<i>Afwijken geurnormen</i>	13
3.3.2.1	Bepaling geurnormen	14
3.3.2.2	Nieuwe geurnorm	15
4	Conclusies en aanbevelingen	17
Bijlagen:	1: Schema Wet geurhinder en veehouderij	
	2: Samenvatting ruimtelijke plannen	
	3: Wijzigingsbevoegdheid naar wonen	
	4: Achtergrondbelasting huidige situatie quickscan	
	5: Achtergrondbelasting toekomstige situatie quickscan	
	6: Kaarten individuele geurcontouren	
	7: Gebied verordening geurhinder en veehouderij Bornerbroek 2010	

1 Aanleiding en doel

1.1 Inleiding

Wij hebben als gemeente Almelo de ambitie om van de kern Bornerbroek een vitaal plattelandsdorp te maken. Eén van de factoren die daaraan kan bijdragen is de ontwikkeling van een sterke landbouwsector met economisch gezonde agrarische bedrijven.

We willen in beeld hebben hoe wij als gemeente de juiste voorwaarden kunnen scheppen voor deze ontwikkeling. Daarbij hebben we onder meer rekening te houden met de wet- en regelgeving, de gewenste ruimtelijke ontwikkeling en de gevolgen voor deze ontwikkeling, zoals geurbelasting door de aanwezigheid van veehouderijen in de directe omgeving van Bornerbroek.

De Wet geurhinder en veehouderijen (Wgv) is het relevante kader voor de beoordeling van geurhinder afkomstig van dierenverblijven bij veehouderijen. De Wgv is sinds 1 januari 2007 het beoordelingskader voor geurhinder afkomstig van veehouderijen bij de beslissing op vergunningaanvragen op grond van de Wet milieubeheer.

De Wgv biedt gemeenten tevens de mogelijkheid om bij verordening (binnen een bepaalde bandbreedte) af te wijken van de normen zoals die zijn vastgesteld in deze wet. Afwijking van de wettelijke normen kan een oplossing bieden in gebieden die te maken hebben met geurhinder knelpunten. Een voorbeeld van een dergelijk knelpunt is dat een veehouderij dichter dan de wettelijke minimumafstand tot een geurgevoelig object is gelegen en hierdoor niet mag groeien. Daarnaast kan het afwijken van de wettelijke normen als instrument dienen om gewenste ruimtelijke plannen te verwezenlijken.

1.2 Aanleiding

Om zicht te krijgen op mogelijke geurknelpunten binnen onze gemeente hebben wij Oranjewoud de opdracht gegeven een quickscan uit te voeren. Aan de hand van de uitkomsten van deze quickscan en de gewenste ruimtelijke plannen heeft de raad besloten om de mogelijkheid tot het opstellen van een geurverordening te onderzoeken. De Wet eist van ons dat aan de geurverordening een geurgebiedsvisie ten grondslag ligt. In deze visie moet worden gemotiveerd waarom de gemeente van de wettelijke normen wil afwijken en gebruik wil maken van de beleidsvrijheid die de wet biedt. In deze geurgebiedsvisie wordt gebiedsgericht beleid opgesteld, waarbij naar voren moet komen welk woon-/leefklimaat de gemeente wil nastreven.

1.3 Doel

Deze gebiedsvisie dient als onderbouwing voor de in de geurverordening op te nemen geurnormen en afstanden.

Bij toekomstige wijzigingen van veehouderijen, dient na het van kracht worden van de geurverordening, getoetst te worden aan de geurnormen en afstanden zoals deze zijn opgenomen in de geurverordening.

De geurbelasting afkomstig van veehouderijen is van invloed op de kwaliteit van de leefomgeving in de gehele gemeente. Daarmee is geurbelasting een belangrijke consequentie voor de mogelijke ruimtelijke ontwikkelingen in een gebied.

De gewenste ruimtelijke ontwikkeling van onze gemeente vormt mede de basis voor het bepalen van de in de geurverordening op te nemen normen en afstanden.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we op hoofdlijnen de ruimtelijke kenmerken van onze gemeente met daarbij de nadruk op Bornerbroek, de relevante wettelijke kaders én de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen. Deze vormen de uitgangspunt voor de geurgebiedsvisie.

In hoofdstuk 3 gaan we vervolgens in op de betekenis van deze kaders voor de uitbreidingsmogelijkheden van de veehouderijen en de geurbelasting van geurgevoelige objecten cq. het leefklimaat in Bornerbroek. Dit is onder andere gedaan door middel van berekeningen. De resultaten van deze berekeningen leiden tot aanbevelingen voor de vast te stellen geurverordening. Hoofdstuk 3 vormt daarmee de kern van de geurgebiedsvisie. Tenslotte worden in hoofdstuk 4 de conclusies en aanbevelingen weergegeven.

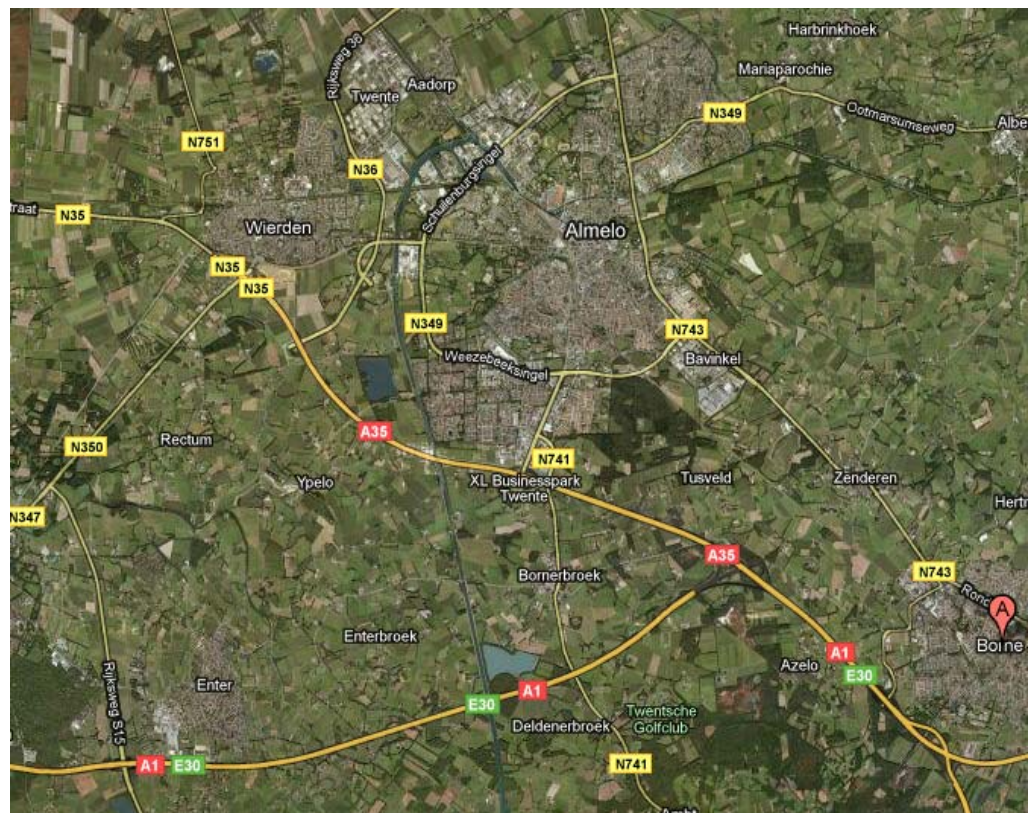
2 Relevante kaders voor de geurgebiedsvisie

2.1 Ruimtelijke karakter van de gemeente Almelo en Bornerbroek

2.1.1 Algemeen

Met ruim 72.000 inwoners is Almelo een middelgrote gemeente midden in het Twentse land, waar de natuur tot ver in de binnenstad reikt. Door een breed aanbod van winkels, scholen, bedrijven en de sfeervolle binnenstad is Almelo een aantrekkelijke woon-, leer- en werkstad.

Bornerbroek ligt direct ten zuiden van de stad Almelo en is met ongeveer 1.000 inwoners een echt dorp. Het kent een kleine dorpskern met diverse voorzieningen, een groot buitengebied met grotendeels agrarische, maar ook 'groene' activiteiten en natuurlandschap. Het dorp kenmerkt zich door wonen en werken op relatief kleine schaal met een redelijk evenwichtige verdeling daarvan over de dorpskern en het buitengebied.

Figuur 1: Ligging gemeente Almelo (afb. Google Maps, 2010)

De dorpskern van Bornerbroek ligt in de driehoek tussen de rijkswegen A35, A1 en een zijtak van het Twentekanaal.

Figuur 2: Ligging Bornebroek (afb. Google Earth 2010)

2.2 Wettelijk kader: Wet geurhinder en veehouderij

Op 1 januari 2007 is de Wet geurhinder en veehouderij (verder: Wgv) in werking getreden. De Wgv vervangt zowel de Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings-, en verwevingsgebieden als de drie 'stankrichtlijnen' (de Richtlijn veehouderij en stankhinder 1996, de Brochure veehouderij en hinderwet 1985 en het cumulatierapport 'P-Lucht-46').

In deze paragraaf worden de belangrijkste onderdelen van de Wgv behandeld die van belang zijn bij het opstellen van een geurgebiedsvisie/geurverordening. In de paragrafen 2.2.1 en 2.2.2 worden de diverse begrippen die van belang zijn uitgelegd. Vervolgens worden in paragraaf 2.2.3 de bandbreedte en de randvoorwaarden van een geurverordening besproken.

2.2.1 Geurgevoelige objecten

In artikel 1 van de Wgv wordt een geurgevoelig object als volgt omschreven:

"een gebouw, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijven die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt".

De mate van bescherming van geurgevoelige objecten is mede afhankelijk van het type geurgevoelig object; een 'ruimte voor ruimte'-woning of een voormalige agrarische bedrijfswoning geniet een geringere bescherming dan een burgerwoning, zie het schema in bijlage 1.

2.2.2 De Wgv en het begrip geurbelasting

In de Wgv is verankerd welke geurbelasting een voor geur gevoelig object mag ondervinden. De Wgv wil de geurgevoelige objecten beschermen tot een maximaal toegestaan niveau (norm) van geurbelasting.

Dit gebeurt op de volgende manieren:

1. Voor een deel van de veehouderijen geldt een vaste afstand tot een geurgevoelig object.
2. Voor een ander deel van de veehouderijen moet een geurbelasting berekend worden en geldt een maximum geurnorm op geurgevoelige objecten.
3. Daarnaast kan voor een veehouderij zowel een vaste afstand als een maximum geurbelasting gelden.

Daarnaast geeft de Wgv de mogelijkheid af te wijken van die normen binnen gestelde grenzen.

Geuremissie

De Wgv maakt onderscheid tussen dieren waarvoor een geuremissiefactor is vastgesteld en dieren waarvoor dat niet is gedaan.

Melkkoeien of paarden zijn bijvoorbeeld dieren waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld, hiervoor geldt een vaste afstand.

Dieren met een geuremissiefactor zijn bijvoorbeeld varkens of kippen, hiervoor geldt een geurnorm.

De geuremissiefactoren zijn vastgelegd in de Regeling geurhinder en veehouderij en worden uitgedrukt in odour units per seconde per dier (ou_E/m^3).

Door het aantal dieren binnen een bedrijf te vermenigvuldigen met de bijbehorende geuremissiefactor kan de geuremissie van een bedrijf worden bepaald.

De geuremissie van veehouderijen bepaalt onder andere de geurbelasting ter hoogte van geurgevoelige objecten.

Geurbelasting

Voor geurgevoelige objecten gelegen in de bebouwde kom geldt een strengere geurbelastingsnorm dan voor objecten die buiten de bebouwde kom zijn gelegen.

De geurbelasting wordt uitgedrukt in odour units per kubieke meter lucht (ou_E/m^3).

Voor de gemeente Almelo geldt respectievelijk een norm van $3,0 ou_E/m^3$ en $14,0 ou_E/m^3$ voor objecten die binnen en buiten de bebouwde kom zijn gelegen.

Voorgrond-/achtergrondbelasting

De voorgrondbelasting is de geurbelasting veroorzaakt door de voor dat geurgevoelig object dominante veehouderij die de meeste geurbelasting bij het geurgevoelige object veroorzaakt. De achtergrondbelasting is de totale geurbelasting veroorzaakt door alle veehouderijen in de omgeving van een geurgevoelig object.

Als vuistregel geldt dat de voorgrondbelasting leidend is voor de geurhindersituatie, als deze groter is dan de helft van de achtergrondbelasting.

Rekenmodellen: van emissie naar geurbelasting

De geuremissie wordt met behulp van twee rekenmodellen ('V-Stacks vergunning' en 'V-Stacks gebied') omgerekend naar geurbelasting. In de Handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij, de Gebruikershandleiding V-Stacks vergunning en de Gebruikershandleiding V-Stacks gebied wordt ingegaan op de wijze waarop de Wgv met bijbehorende berekeningsmodellen in de praktijk moet worden toegepast. Het model V-Stacks vergunning moet worden gebruikt bij het beoordelen van milieuvergunningaanvragen. Het model V-Stacks gebied wordt gebruikt om geurinvloeden

grafisch weer te kunnen geven aan de hand van een berekende geurbelasting op verzameling punten (een zogenaamd grid). Bij de gegevensinvoer moeten onder andere de volgende gegevens van de geurbron(-nen) worden ingevoerd: de totale geuremissie van de inrichting, de gemiddelde gebouw hoogte, de lichtsnelheid van uittredende lucht, de hoogte van het emissiepunt en de diameter van het emissiepunt. Daarnaast moeten ontvangerpunten worden ingevoerd (geurgevoelige objecten). Deze gegevens zijn gekoppeld aan geografische coördinaten. De rekenmodellen berekenen vervolgens hoe groot de geurbelasting is die door de bron(-nen) op de geurgevoelige objecten wordt veroorzaakt.

Vaste minimum afstanden

Voor dieren waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld, geldt een minimum afstand tussen het emissiepunt van een dierenverblijf en de buitenzijde van een geurgevoelig object.

Deze vaste afstand moet tenminste 100 meter bedragen in geval het geurgevoelige object is gelegen binnen de bebouwde kom. Voor objecten die buiten de bebouwde kom zijn gelegen, geldt een afstand van ten minste 50 meter.

Gevel tot gevel afstand

Naast bovengenoemde kaders geldt voor zowel dieren waarvoor een geuremissiefactor is vastgesteld en dieren waarvoor dit niet is gedaan altijd een minimumafstand tussen de buitenzijde van een dierenverblijf en de buitenzijde van een geurgevoelig object.

Deze afstand moet ten minste 50 meter bedragen in geval het geurgevoelig object is gelegen binnen de bebouwde kom. Voor objecten die buiten de bebouwde kom zijn gelegen, geldt een afstand van ten minste 25 meter.

Voor een overzicht van deze afstanden en normen, zie het schema in bijlage 1.

2.2.3 Bandbreedte en randvoorwaarden geurverordening

Bandbreedte

In artikel 6 van de Wgv staat dat een gemeente gelegen in een concentratiegebied (concentratiegebied Oost zoals aangegeven in bijlage I bij de Meststoffenwet) voor (een deel van) haar grondgebied een gemeentelijke verordening kan vaststellen waarin afgeweken wordt van de geurnormen, met dien verstande dat deze waarde:

- binnen de bebouwde kom niet minder mag bedragen dan $0,1 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ en niet meer mag bedragen dan $14,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$, en;
- buiten de bebouwde kom niet minder mag bedragen dan $3,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ en niet meer mag bedragen dan $35,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$.

Voor de vaste afstanden kan de gemeente voor (een deel van) haar grondgebied in een gemeentelijke verordening een andere afstand vaststellen, met dien verstande dat deze in beginsel:

- ten minste 50 meter bedraagt indien het geurgevoelige object binnen de bebouwde kom is gelegen, en;
- ten minste 25 meter bedraagt indien het geurgevoelige object buiten de bebouwde kom is gelegen.

(Zie ook voor de bandbreedte van deze normen en afstanden het schema in bijlage 1).

Randvoorwaarden

Bij het bepalen van een andere waarde of afstand in een geurverordening dienen volgens artikel 8 van de Wgv in ieder geval de volgende onderwerpen te worden betrokken:

- de huidige en de te verwachten geursituatie vanwege de veehouderijen in het gebied;
- het belang van een geïntegreerde aanpak van verontreiniging;
- de noodzaak van een even hoog niveau van de bescherming van het milieu.

Tevens worden betrokken:

- de gewenste ruimtelijke inrichting van het gebied, of
- de afwijkende relatie tussen geurbelasting en geurhinder.

De hierboven genoemde punten zijn betrokken bij het opstellen van deze gebiedsvisie, zie hiervoor onder andere hoofdstuk 2.5 en verder. In de documenten die als basis hebben gediend voor deze gebiedsvisie zijn de hierboven genoemde punten behandeld. Volledigheidshalve wordt verwezen naar de volledige documenten: "Resultaten quickscan Almelo" van 9 juni 2009, nr. 179644 en Samenvatting relevante ruimtelijke plannen (zie bijlage 2).

Daarnaast moet volgens artikel 9 van de Wgv indien een andere waarde of afstand in een geurverordening wordt vastgesteld en het effect hiervan doorwerkt naar het grondgebied van een naburige gemeente, de gemeenteraad hiertoe slechts overgaan na overleg met die naburige gemeente.

Het grondgebied waar de geurverordening over gaat is op een dusdanige afstand van naburige gemeenten gelegen dat het onaannemelijk is dat de verordening doorwerking heeft naar het grondgebied van deze gemeenten.

2.2.4 Geurbelasting en leefklimaat

Er is sprake van geurhinder als mensen die zijn blootgesteld aan geur dat als hinderlijk ervaren. Een geurhinderpercentage van bijvoorbeeld 25% betekent dat 25% van de ondervraagde mensen zal aangeven soms of vaak last te hebben van de geur van een veehouderij. Zo kun je geurbelasting uitdrukken in hinderpercentages.

Er zijn hinderpercentages bekend, die zijn gebaseerd op een belevingsonderzoek van PRA Odournet. Hierin is een relatie gelegd tussen geuremissie en geurhinder door de intensieve veehouderij. Van belang is dat de mate waarin mensen geur als hinderlijk ervaren, niet alleen afhankelijk is van de mate van blootstelling, maar ook van de onaangenaamheid van de geur en de binding die de mensen hebben met de veehouderij die de geur veroorzaakt.

Desondanks bleek het mogelijk te zijn de gevonden hinderpercentages (geurbeleving) te koppelen aan een niveau van de kwaliteit van het leefklimaat.

Het RIVM hanteert deze methodiek ook bij haar milieurapportages en toekomstverkenningen van het aspect geurhinder (zie tabel 1).

In de handreiking behorende bij de Wgv wordt geurhinder afkomstig van veehouderijen vertaald naar een waarde voor het leefklimaat in een gebied. Deze waarde wordt beoordeeld door het percentage geurgehinderden en is gekoppeld aan de gevonden geurbelasting. De vertaling naar een waarde voor het leefklimaat is gesplitst in de voorgrondbelasting en de achtergrondbelasting.

Voorgrondbelasting (ou _E /m ³)	Achtergrondbelasting (ou _E /m ³)	Mogelijke kans op geurhinder(%)	Leefklimaat
< 1,5	0-3	<5	zeer goed
1,5 -3,5	3-7	5-10	goed
3,5 - 6,5	7-13	10-15	redelijk goed
6,5 - 10	13-20	15-20	matig
10 - 14	20-28	20-25	tamelijk slecht
14 - 19	28-38	25-30	slecht
19 - 25	38-50	30-35	zeer slecht
> 25	>50	35-40	extreem slecht

Tabel 1: Voor- en achtergrondbelasting gekoppeld aan de mogelijke kans op geurhinder en een beoordeling van het leefklimaat (Infomil,2007).

Voor veehouderijen waar een vaste afstand voor geldt, is in de handreiking behorende bij de Wgv geen link gelegd met een beoordeling van het leefklimaat.

Het is aan de gemeente om te bepalen welke kwaliteit van het leefklimaat in een bepaald gebied wordt nagestreefd.

2.3 Wettelijk kader: Besluit landbouw milieubeheer

Het Besluit landbouw milieubeheer is een Amvb op grond van de Wet milieubeheer. Het Besluit is van toepassing op melkrundveehouderijbedrijven, akkerbouwbedrijven, gemechaniseerde loonbedrijven, paardenhouderijen, kinderboerderijen, kleinschalige veehouderijen of een combinatie hiervan.

Binnen de gemeente bevinden zich veel agrarische bedrijven die onder de werkingssfeer van het Besluit landbouw milieubeheer vallen.

Het Besluit heft de milieuvergunningplicht van deze bedrijven op. In plaats daarvan moeten deze bedrijven aan algemene regels voldoen.

In het Besluit landbouw milieubeheer is nog geen relatie gelegd met de Wgv. Dit betekent dat aanpassingen van de geurnorm en vaste afstanden die in een geurverordening worden vastgesteld niet gelden voor bedrijven die onder het Besluit landbouw milieubeheer vallen.

Het Besluit landbouw milieubeheer zal uiteindelijk opgaan in het Besluit landbouw activiteiten. De inwerkingtreding van dit besluit is voorzien in 2011. In de voorschriften van dit besluit wordt de koppeling met de Wgv gemaakt (internet. Infomil, 2010).

2.4 Wettelijk kader: Wet ruimtelijke ordening

De Wet ruimtelijke ordening bewaakt de 'goede ruimtelijke ordening', zij heeft hiervoor ondermeer de instrumenten structuurvisie en bestemmingsplan tot haar beschikking. De ligging van geurgevoelige objecten binnen de geurcontouren van veehouderijen is een onderwerp dat betrekking heeft op een goede ruimtelijke ordening. De Wgv heeft dus consequenties voor de goede ruimtelijke ordening.

De geurnormen uit de Wgv zijn bedoeld om mensen in de omgeving van een veehouderij te beschermen tegen overmatige geurhinder. Omgekeerd moet een bevoegd gezag dan ook niet toestaan dat een geurgevoelig object gerealiseerd wordt binnen een geurcontour. Dit principe wordt aangeduid als de 'omgekeerde werking' van de Wgv (Servicecentrum Handhaving, 2007) en (Infomil, 2007).

2.5 Wettelijk kader: Reconstructieplan Salland Twente

Op grond van de Reconstructiewet bevat een reconstructieplan het ruimtelijke beleid voor de intensieve veehouderij voor een reconstructiegebied. De provincie Overijssel heeft in 2009 het bestaande reconstructieplan Salland Twente geactualiseerd en afgestemd op de omgevingsvisie. Provinciale Staten hebben op 1 juli 2009 de partiële herziening van het Reconstructieplan Salland Twente vastgesteld.

De kern van Bornerbroek is in het reconstructieplan betiteld als bestaand stedelijk gebied met daaromheen een verwevingsgebied. In een verwevingsgebied gaan landbouw, natuur en recreatie samen; hervestiging op locaties van bestaande boerderijen of uitbreiding van de intensieve veehouderij wordt onder voorwaarden toegestaan. Verder geldt in verwevingsgebieden dat nieuwvestiging van intensieve veehouderij is uitgesloten. Bestaande bedrijven met intensieve veehouderij dienen wel hervestigings- en uitbreidingsmogelijkheden te houden. Op bedrijven waar nu nog geen intensieve veehouderij is, kan geen intensief veehouderijbedrijf of -tak ontwikkeld worden.

2.6 Ruimtelijke plannen gemeente Almelo voor Bornerbroek

Artikel 8 van de Wgv schrijft voor dat afwijkende geurnormen/afstanden die in een gemeentelijke verordening worden vastgelegd, moeten worden gemotiveerd door de ruimtelijke visie die de gemeente heeft voor haar grondgebied. Op deze manier wordt bewerkstelligd dat de toegestane geurbelasting maximaal wordt afgestemd op de ruimtelijke visie. In deze paragraaf is de toekomstvisie op de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen van onze gemeente voor de kern Bornerbroek verwoord.

2.6.1 *Beleidsdocumenten*

In het document '(concept) Samenvatting relevante ruimtelijke plannen' (zie bijlage 2) staan alle relevante ruimtelijke plannen omschreven. Korthedshalve verwijzen wij voor het volledige overzicht naar dit document.

De conclusie die uit dit document naar voren komt is dat de ruimtelijke plannen uitgaan van een combinatie van diverse functies in- en om het dorp Bornerbroek. De agrarische bedrijven mogen niet zonder meer worden beperkt door functieveranderingen van (agrarische) bedrijfsgebouwen en -woningen of door de oprichting van nieuwe geurgevoelige objecten. Dit betekent dat voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen steeds moet worden gekeken of deze agrarische bedrijven niet in hun mogelijkheden worden belemmerd.

2.6.2 *Wijzigingsbevoegdheid naar wonen*

Op basis van de in de vorige paragraaf omschreven beleidsdocumenten en uit overleg met de gemeente Almelo komen de volgende terreinen naar voren waarvoor wijzigingsbevoegdheden naar wonen zijn opgenomen in het bestemmingsplan:

- Eiveco-terrein aan de Wolbes Landen;
- Hoek Lange Voort - Muldersweg;
- mogelijke ontwikkellocatie gelegen aan de Schapendrift.

Deze gebieden zijn op de kaart in bijlage 3 aangegeven.

2.7 Samenhang relevante kaders

De Wgv wil de geurgevoelige objecten beschermen tot een maximaal toegestaan niveau van geurbelasting. De Wgv doet dit door voor geurgevoelige objecten een geurnorm vast te stellen dan wel een bepaalde afstand tot het geurgevoelig object voor te schrijven.

De geuremissie binnen de gemeente kan worden verruimd tot een geurgevoelig object een geurbelasting ontvangt van:

- 14,0 ou_e/m³ binnen de bebouwde kom, en;
- 35,0 ou_e/m³ buiten de bebouwde kom.

Daarnaast is het mogelijk de minimum afstanden van een veehouderij tot een geurgevoelig object maximaal te verkleinen tot een minimum afstand van:

- ten minste 50 meter, indien het geurgevoelige object binnen de bebouwde kom is gelegen, en;
- ten minste 25 meter, indien het geurgevoelige object buiten de bebouwde kom is gelegen.

Voor bedrijven die onder het Besluit landbouw milieubeheer vallen is dit, zoals in paragraaf 2.4 genoemd, echter niet mogelijk.

De al bekende (woning)bouwplannen worden aansluitend aan of respectievelijk in de bebouwde kom gerealiseerd. Van belang is te weten met welk leefklimaat en mogelijke geurbelasting deze gebieden te maken kunnen krijgen. Om deze reden zijn deze (woning)bouwplannen meegenomen bij het bepalen van een afwijkende geurnorm.

3 Van quickscan naar geurgebiedsvisie

3.1 Inleiding

Oranjewoud heeft voor de gemeente Almelo een quickscan uitgevoerd naar de huidige en toekomstige geursituatie binnen de gehele gemeente. De resultaten van de quickscan vormen voldoende aanleiding om de mogelijkheden van het vaststellen van een geurverordening te onderzoeken.

Deze quickscan is uitgevoerd voor het gehele grondgebied van de gemeente Almelo. In dit hoofdstuk behandelen we kort de resultaten toegespitst op Bornerbroek. Voor de volledige rapportage en bijbehorende kaarten verwijzen wij naar het document "Resultaten quickscan Almelo" van 9 juni 2009, nr. 179646.

Door het uitvoeren van een quickscan is een eerste beeld ontstaan van knelpunten in de huidige en toekomstige geursituatie. Deze resultaten zijn (naast andere) gebruikt als input voor het opstellen van de gebiedsvisie.

Na het bespreken van de resultaten van de quickscan wordt onderzocht of door het opstellen van een gemeentelijk geurbeleid een oplossing wordt geboden aan de knelpunten uit de quickscan, waarbij ook invulling wordt gegeven aan de gewenste ruimtelijke plannen.

Tenslotte wordt in dit hoofdstuk een voorstel gedaan voor de vast te stellen normen en afstanden.

3.2 Samenvatting quickscan

3.2.1 *Uitgangspunten quickscan*

Huidige situatie volgens quickscan

Om een goed beeld te krijgen van de huidige geursituatie in de gemeente zijn berekeningen uitgevoerd met de meest actuele gegevens van de agrarische bedrijven. De kaart die hieruit voortkomt geeft een helder beeld van de achtergrondbelasting die door de agrarische bedrijven wordt veroorzaakt. Zie voor de kaart bijlage 4.

Toekomstige situatie volgens quickscan

Om te kijken hoe de geursituatie zich in de (nabije) toekomst zou kunnen ontwikkelen is ook de toekomstige situatie berekend en grafisch in beeld gebracht. Deze situatie geeft aan hoe, binnen een aantal gestelde beperkingen en aannames (zie paragraaf 4.1.2 van de "Resultaten quickscan Almelo"), de geursituatie zich zonder verder ingrijpen zou kunnen ontwikkelen. Op deze manier kunnen eventuele knelpunten in beeld worden gebracht. Denk hierbij bijvoorbeeld aan gewenste ruimtelijke ontwikkelingen zoals een nieuwbouwwijk die in de nabijheid van agrarische bedrijven is gesitueerd. De toekomstige situatie gaat dus over de groei van agrarische bedrijven, maar ook over de realisatie van de gemeentelijke plannen. Zie voor de bijbehorende kaart bijlage 5.

3.2.2 *Resultaten quickscan*

Uit de quickscan is een aantal knelpunten naar voren gekomen. Eén van de knelpunten is de geurbelasting op een aantal ontwikkellocaties. Van een aantal bedrijven overschrijdt de berekende geurbelasting de geldende norm op bestaande geurgevoelige objecten

gelegen in Bornerbroek. Ook zijn er agrarische bedrijven die op basis van vaste afstanden de normen op reeds bestaande geurgevoelige objecten overschrijden. Dit houdt onder andere in dat er voor deze agrarische bedrijven weinig of geen uitbreidingsmogelijkheden bestaan.

Als we bij deze overschrijding van de normen de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen betrekken, dan blijkt dat een deel hiervan slechts in beperkte mate of zelfs geen doorgang kan vinden als er geen aangepast geurbeleid door middel van een geurverordening wordt opgesteld. Dit geldt bijvoorbeeld voor het Eiveco terrein, de hoek Lange Voort - Muldersweg en de mogelijke ontwikkellocatie gelegen aan de Schapendrift. Hier staat tegenover dat voor wat betreft de achtergrondbelasting het woon- en leefklimaat in Bornerbroek in de doorgerekende varianten als "redelijk goed" wordt beoordeeld.

3.3 Mogelijkheden gemeentelijk geurbeleid

3.3.1 Inleiding

De Wgv biedt de mogelijkheid om af te wijken van de in de wet opgenomen normen en afstanden.

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe op basis van de in de quickscan geïnventariseerde knelpunten én de gewenste ontwikkelingen, is gekomen tot aanbevelingen voor de in de geurverordening op te nemen geurnormen en afstanden.

3.3.2 Afwijken geurnormen

De ruimtelijke plannen gaan uit van een combinatie van functies in en om Bornerbroek. Om de ruimtelijke plannen mogelijk te maken en de agrarische bedrijven niet te beperken in hun huidige mogelijkheden is aanpassing van de wettelijke geurnormen wenselijk. Aan de hand van dit gegeven hebben wij onderzocht welke norm vanuit de agrarische sector wenselijk is en waarbij de (nog te realiseren) geurgevoelige objecten niet bovenmatig worden belast.

Om inzicht te krijgen in groeimogelijkheden, bij een bepaalde geurnorm, zijn berekeningen uitgevoerd met het rekenprogramma V-Stacks- gebied. De systematiek en uitgangspunten van de berekeningen zijn beschreven in de rapportage van de quickscan: "Resultaten quickscan Almelo" van 9 juni 2009, nr. 179646.

Aan de hand van de quickscan is een aantal agrarische bedrijven naar voren gekomen die vanwege hun omvang en ligging een directe invloed hebben op de ontwikkelingsmogelijkheden van Bornerbroek.

Dit zijn de volgende bedrijven:

- Worker Landen 18;
- Lohuisstraat 19;
- Lange Voort 1;
- Het Linschot 4;
- Entersestraat 47.

Hiervan is de Entersestraat 47 niet verder betrokken bij het vaststellen van nieuwe afwijkende normen. Het bedrijf aan de Entersestraat 47 heeft meegedaan aan de zogenaamde "Rood voor rood regeling" en is dus geen agrarisch bedrijf meer.

3.3.2.1 Bepaling geurnormen

Het uitgangspunt bij het realiseren van de nieuwe ruimtelijke plannen is dat deze geen extra beperking voor de omliggende reeds bestaande agrarische bedrijven (ten opzichte van de vergunde situatie bij een volledige benutting van het agrarische bouwblok) mogen veroorzaken.

Om de hierbij horende geurnormen vast te kunnen stellen is de hierna omschreven werkwijze gehanteerd.

Uitgevoerde berekeningen individuele bedrijven

Voor de volgende vier bedrijven zijn berekeningen uitgevoerd.

- Worker Landen 18;
- Lohuisstraat 19;
- Lange Voort 1;
- Het Linschot 4.

Aan de hand van de geldende milieuvergunning is de huidige geurbelasting vanwege de agrarische activiteiten op bestaande geurgevoelige objecten berekend. Tevens is onderzocht of deze bedrijven nog (geur-)ruimte hebben om uit te breiden.

Uitgangspunt hierbij is geweest dat de agrarische bedrijven door de voorgenomen ontwikkelingen niet in hun vergunde rechten en uitbreidingsmogelijkheden binnen het agrarische bouwblok aangetast mogen worden. Per veehouderij zijn hiertoe meerdere berekeningen uitgevoerd waarbij de bronnen (emissies) onder andere op een aantal hoekpunten van de agrarische bouwblokken zijn geprojecteerd. Dit om de ruimte van het agrarische bedrijf binnen het agrarische bouwblok te respecteren.

Hierbij zijn alle bestaande geurgevoelige objecten gelegen binnen én buiten de bebouwde kom bij de berekeningen betrokken. De geurgevoelige objecten gelegen binnen de bebouwde kom hebben hierbij de wettelijke norm van $3 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ gekregen, de geurgevoelige objecten gelegen buiten de bebouwde kom hebben de norm $14 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ gekregen.

Per veehouderij is gekeken of naast de reeds vergunde situatie nog ruimte bestaat om uit te breiden totdat de wettelijke norm op bestaande geurgevoelige objecten bereikt is. Op deze manier wordt de maximale ruimte voor de veehouderij vastgesteld.

Vervolgens is vastgesteld wat de geurbelasting op de voorgenomen ontwikkellocaties bedraagt. Op deze manier worden agrarische inrichtingen niet belemmert in hun ontwikkelingsmogelijkheden.

De vastgestelde waarden zijn op kaart weergegeven, zie hiervoor de kaarten in bijlage 6.

Uitkomsten berekende geurnorm

Uit de uitkomsten van de hierboven beschreven berekeningen blijkt dat de maximale belasting vanwege een individuele veehouderij op voorgenomen planontwikkeling Eiveco-terrein $5,3 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ is. De geurbelasting op het plangebied hoek Lange Voort-Muldersweg is $4,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. Voor de mogelijke ontwikkellocatie aan de Schapendrift is de berekende waarde $20,6 \text{ ou}_E/\text{m}^3$.

De hier genoemde waarden zijn voorgrondbelastingen. De waarden 5,3 en 4,0 voor respectievelijk het voormalige Eiveco-terrein en de hoek Lange Voort-Muldersweg komen overeen met een leefkwaliteit die als redelijk goed te beoordelen is.

Met een geurbelasting van ruim $20 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ is de leefkwaliteit op de mogelijke ontwikkellocatie aan de Schapendrift als zeer slecht te kwalificeren. Daarnaast biedt de Wgv slechts ruimte om de norm aan te passen tot $14 \text{ ou}_E/\text{m}^3$.

Op basis van het voorgaande wordt voorgesteld om de geurnorm voor de voorgenomen plangebieden Eiveco-terrein en Lange Voort-Muldersweg vast te stellen op $6,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. Door het vaststellen van deze norm is er sprake van een acceptabel woon- en leefklimaat en worden de agrarische ondernemers niet in hun belangen geschaad.

Voor de voorgenomen ontwikkellocatie aan de Schapendrift biedt het aanpassen van de norm onvoldoende ruimte. Zelfs als de norm tot aan het maximum van 14 wordt opgerekt, dan kan er nog steeds een groot deel van het plan niet gerealiseerd worden. Daarnaast moet rekening worden gehouden met vaste afstanden. Zie hiervoor de volgende alinea.

Uitkomsten vaste afstanden

Naast de berekende geurbelasting is ook gekeken naar knelpunten op basis van geldende vaste afstanden. Deze vaste afstanden leveren alleen bij de inrichting aan de Lohuisstraat 19 een knelpunt op. Bij deze inrichting moet rekening worden gehouden met een vaste afstand van 100 meter. Door deze vaste afstand wordt een groot deel van de mogelijke ontwikkellocatie aan de Schapendrift overlapt. Zie hiervoor de kaart in bijlage 6, het betreft de meest zuidelijke contourlijnen. Dit houdt in dat in die delen niet zondermeer geurgevoelige objecten opgericht kunnen worden. De mogelijkheid om de vaste afstand met een geurverordening terug te brengen tot 50 meter biedt, in combinatie met een te hoge berekende geurbelasting, onvoldoende ruimte om planontwikkeling alsnog mogelijk te maken.

Geconcludeerd kan worden dat het aanpassen van de vaste afstanden niet voldoende mogelijkheden biedt voor planontwikkeling en geen extra ruimte biedt voor agrariërs. De wettelijk geldende vaste afstanden worden daarom ook gehandhaafd.

3.3.2.2 Nieuwe geurnorm

Na een analyse van de rekenresultaten is gekomen tot een waarde voor de nieuwe geurnorm van $6,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. Deze waarde geldt alleen voor geurgevoelige objecten gelegen in de plangebieden zoals deze zijn aangegeven op kaart in bijlage 2.

Voor de bestaande geurgevoelige objecten blijven de huidige geurnormen van 3,0 en 14,0 ou_E/m^3 gelden voor objecten binnen en respectievelijk buiten de bebouwde kom.

Bij een geurnorm van $6,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ is er sprake van 14% geurghinderden. Dit geurhinderpercentage komt overeen met een achtergrondbelasting van $12,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. De kwalificatie van het woon- en leefklimaat die bij deze waarden hoort is: "redelijk goed" (zie tabel 1, pagina 8).

Deze aangepaste norm ligt bovendien ruim binnen de mogelijkheden die de Wet geurhinder en veehouderij aan gemeenten biedt. Daarnaast zijn de plangebieden waarvoor de aangepaste norm gaat gelden aan de randen van Bornerbroek gesitueerd. De plangebieden liggen in de richting van een overwegend agrarisch gebied dat gekenmerkt wordt door een veelvuldig voorkomen van agrarische bedrijvigheid. Bij een dergelijke ligging ligt een aangepaste norm voor de hand. Deze ligt nog ruim beneden de norm van $14,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ die voor geurgevoelige objecten gelegen buiten de bebouwde kom geldt. De aangepaste norm van $6,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ wordt daarom door de gemeente Almelo als acceptabel beoordeeld.

Achtergrondbelasting/leefkwaliteit

Bij het vaststellen van een nieuwe geurnorm moeten ook de gevolgen voor de leefkwaliteit beoordeeld worden.

In het rapport Resultaten Quickscan Almelo is aan de hand van een worst case scenario de toekomstige groei van veehouderijen in beeld gebracht. Hierbij hebben de geurgevoelige objecten binnen- en buiten de bebouwde kom de wettelijke geurnormen gekregen van respectievelijk 3 en 14 ou_E/m^3 . De uitkomst hiervan is dat de leefkwaliteit op basis van de achtergrondbelasting (alle veehouderijen) vastgesteld is als redelijk goed.

Bij de nu voorgestelde aanpassing van de geurnorm naar 6 ou_E/m^3 voor de twee voorgenomen plangebieden Eiveco-terrein en Lange Voort-Muldersweg worden de agrarische bedrijven niet extra beperkt in hun ontwikkelingsmogelijkheden ten opzichte van de huidige situatie. De uitbreidingsmogelijkheden van de agrarische bedrijven nemen ook niet toe als gevolg van de het aanpassen van de geurnorm. De norm op bestaande geurgevoelige objecten wordt ook niet aangepast. Daarnaast is er geen sprake van een toegenomen geurbelasting op geurgevoelige objecten binnen of buiten Bornerbroek. Op basis van de in de quickscan onderzochte situatie heeft de voorgestelde wijziging van de geurnorm dan ook geen negatieve gevolgen voor de leefkwaliteit in de dorpskern Bornerbroek.

De kwalificatie van de woon- en leefkwaliteit blijft "redelijk goed".

Voor de twee voorgenomen plangebieden Eiveco-terrein en Lange Voort-Muldersweg geldt dezelfde beoordeling van het woon- en leefklimaat als voor de kern van Bornerbroek. De kwalificatie van de woon- en leefkwaliteit blijft ook hier "redelijk goed".

4 Conclusies en aanbevelingen

Uit de ruimtelijke beleidsdocumenten blijkt dat het wenselijk is dat Bornerbroek een plattelandsdorp blijft waarbij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn en dat daarbij voorwaarden worden geschapen voor een toekomst van economisch gezonde agrarische bedrijven.

Om de huidige en toekomstige geurhinder knelpunten zo veel mogelijk op te lossen is gekomen tot de volgende aanbeveling:

- binnen twee plangebieden in Bornerbroek een geurnorm vast te leggen van $6 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ voor geurgevoelige objecten gelegen binnen de bebouwde kom. De geurnorm voor deze gebieden moet worden vastgelegd in een gemeentelijke verordening. Deze twee gebieden zijn weergegeven op de kaart in bijlage 7.

Bij een geurnorm van $6 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ hoort een geurghinderdenpercentage van 14. Bij deze 14% geurghinderden hoort een achtergrondbelasting van $12 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. Hierbij hoort de kwalificatie van de leefkwaliteit "redelijk goed". Dit wordt acceptabel geacht voor de gehele kern van Bornerbroek.

Bijlage 1: Schema Wet geurhinder en veehouderij

Bijlage 2: Samenvatting ruimtelijke plannen

Bijlage 3: Wijzigingsbevoegdheid naar wonen

Bijlage 4: Achtergrondbelasting huidige situatie quickscan

Bijlage 5: Achtergrondbelasting toekomstige situatie quickscan

- Bijlage 6: Kaarten individuele geurcontouren
- Het Linschot 4
 - Lohuisstraat 19
 - Lange Voort 1
 - Worker Landen 18
 - Vaste afstandscirkels

Bijlage 7: Gebied verordening geurhinder en veehouderij Bornerbroek 2010